

N:o 24.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående försäljning af två under förra militiebostället Tuna n:o 1 om $5 \frac{7}{8}$ mantal i Östergötlands län lydande lägenheter; gifven Stockholms slott den 13 november 1896.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva,

att de under förra öfverstebostället Tuna n:o 1 om $5 \frac{7}{8}$ mantal i Rystads socken och Åkerbo härad af Östergötlands län lydande lägenheterna Åkerby och Höga må under de i nådiga brefvet den 25 sistlidne september stadgade vilkor hvar för sig till försäljning utbjudas för de dem åsatta saluvärden med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1898, dock med iakttagande, hvad Åkerby angår, att denna lägenhet först hembjudes brukaren deraf, samt

att de medel, som genom nu ifrågasatta försäljningar kunna komma att inflyta, må, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

Claës Wersäll.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 novem-
ber 1896.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve DOUGLAS,
Statsråden: friherre ÅKERHIELM,
              WIKBLAD,
              GILLJAM,
              friherre RAPPE,
              CHRISTERSON,
              WERSÅLL,
              ANERSTEDT,
              VON KRUSENSTJERNA.

Föredragande departementschefen, statsrådet Wersäll anförde i underdånighet:

I underdånig skrifvelse den 20 april innevarande år har domänstyrelsen anmält, att under det för statsverkets räkning till den 14 mars 1898 utarrenderade förra öfverstebostället Tuna n:o 1 om $5\frac{7}{8}$ mantal i Rystads socken och Åkerbo härad af Östergötlands län, hvilken egendom lemnade i årligt arrende mer än 500 kronor, lydde två lägenheter Åkerby och Höga, samt att vid den uppskattning af egendomen i och för dess förnyade utarrendering, som under nästlidet års höst förrättats

af vederbörande domänintendent och biträdande uppskattningsmän, desse framställt förslag om försäljning af nämnda lägenheter.

Vid sin berörda skrifvelse har domänstyrelsen fogat instrumentet öfver omförmälda arrendeuppskattning äfvensom instrument öfver saluvärdering å lägenheterna, som på styrelsens föranstaltande jemväl egt rum; och inhämtas af dessa jemte öfriga till ärendet hörande handlingar och karta bland annat:

att ifrågavarande lägenheter äro belägna, Åkerby i Östra Hargs socken 0,8 mil från hufvudgården och Höga i samma socken som hufvudgården, men på ett afstånd derifrån af 0,5 mil;

att lägenheterna, hvilka äro försedda med kronan tillhöriga åbyggnader, innehålla förutom impediment, Åkerby 7,44 hektar tomter och åker, 33,60 ar äng och 4,33 hektar afrösningsjord samt Höga 4,80 hektar tomter och åker, 16,70 ar äng och 2 ar afrösningsjord; samt

att uppskattningsmännen dels vid beräkandet af arrendevärdet för egendomen i dess helhet, hvilket satts till 3,985 kronor, deri upptagit för Åkerby 173 kronor 80 öre och för Höga 120 kronor 40 öre, dels ock ansett saluvärdet å den förra lägenheten böra sättas till 3,500 kronor och å den senare till 2,500 kronor.

Såsom skäl för lägenheternas försäljning hafva uppskattningsmännen anført, att lägenheterna med deras aflägsna läge ej kunde vara till ringaste gagn för hufvudgården, som utan motsvarande nytta finge tillsläppa för dem erforderliga skogseffekter, hvaremot lägenheterna syntes kunna fördelaktigt afyttras; och hafva uppskattningsmännen hemställt, att de personer, som nu brukade lägenheterna mot afgäld till arrendatorn af hufvudgården, måtte erhålla hembud å desamma, då de nedlagt kostnader å lägenheterna för deras förbättring och under längre tid innehaft dem.

Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet har i afgifvet utlåtande anført, att, då lägenheterna i fråga vore belägna aflägsne från hufvudgården och fördenskull icke lämpligen kunde sambrukas med denna samt särskild anledning till deras bibehållande i kronans ego saknades, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansåge sig böra tillstyrka desammas försäljning hvar för sig till uppskattade värdena, dervid emellertid, enär lägenheterna icke vore hänförliga till sådana, som omförmäldes i nådiga brefvet till domänstyrelsen den 22 december 1893 angående särskild föryttring af lägenheter från kronoegendomar, som försäljas, uppskattningsmännens förslag om hembud åt nuvarande brukarne ej syntes Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande böra föranleda till någon åtgärd.

För egen del har domänstyrelsen ansett uppenbart, att ifrågasvarande lägenheter ej med fördel kunde brukas tillsammans med hufvudgården; och då genom deras särskilda föryttring skulle främjas det i Riksdagens underdåniga skrifvelse den 9 maj 1894 åsyftade ändamålet att åt mindre bemedlade bereda tillfälle till bildande af egna jordbruk, har det synts styrelsen lämpligast, att lägenheterna, såsom föreslaget blifvit, hvar för sig försålde. På sätt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande anmärkt, vore lägenheterna, såsom försedda med kronan tillhöriga åbyggnader, icke att hänföra till sådana lägenheter, som afsåges i nådiga brefvet den 22 december 1893, och således vid en eventuel försäljning brukarne ej berättigade till hembud. Sådant ansåge styrelsen ej heller böra ifrågakomma i afseende å Höga, hvars brukare, enligt hvad vederbörande domänintendent i afgifvet yttrande meddelat, ej vore derstädes bosatt, utan hade sitt hemvist å en brukaren enskildt tillhörig egendom i närheten; men då lägenheten Åkerby allt sedan år 1889 varit bebodd af dervarande brukaren Sven Fredrik Svensson, hvilken ock enligt uppskattningsmännens vitsord å lägenheten nedlagt kostnader för dess förbättring, har styrelsen ansett billigt, att han erhöle hembud å lägenheten. Innan åtgärd för föryttring af någondera lägenheten vidtoges, borde emellertid, då lägenheterna ej vore särskildt skattlagda, det egendomen åsatta mantal fördelas å hvar och en af lägenheterna samt å egendomen i öfrigt, en åtgärd, som, derest försäljning af lägenheterna ej medgäfves, i allt fall blefve till gagn vid den särskilda utarrendering af lägenheterna, hvarom styrelsen då på grund af femte punkten 1 mom. i nådiga kungörelsen den 10 november 1882 komme att föranstalta.

Hvad i ärendet sålunda förekommit synes mig ådagalägga, att ofvannämnda båda lägenheter lämpligen böra skiljas från egendomen och hvar för sig utbjudas till försäljning. Icke heller har jag något att invända mot hvad domänstyrelsen i öfrigt föreslagit; dock anser jag mig beträffande styrelsens hemställan, att lägenheten Åkerby måtte hembjudas lägenhetens nuvarande brukare, böra erinra, att Eders Kongl. Maj:t, i anledning af Riksdagens ofvanberörda underdåniga skrifvelse den 9 maj 1894 och sedan domänstyrelsen på nådig befallning afgifvit förslag till de närmare bestämmelser, som beträffande de i Riksdagens skrifvelse omförmälda upplåtelse funnes erforderliga, i nådigt bref till domänstyrelsen den 25 sistlidne september meddelat bestämmelser att tjena till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans under styrelsens förvaltning stående, för statsverkets räkning utarrenderade jordbruksdomäner, samt att enligt dessa bestämmelser Eders

Kongl. Maj:ts befallningshafvande skall, sedan förslag om styckning af egendom till lägenheter eller om afsöndring derifrån af lägenhet, som icke är bebyggd med enskild person tillhörande boningshus, blifvit i behörig ordning godkändt, genom kungörelse, som bör visst antal gånger uppläsas i länets kyrkor samt lika antal gånger införas i den eller dem af länets tidningar, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande bestämmer, till allmänhetens kännedom meddela, att köpeanbud å lägenhet till åsatta saluvärdet bör inom viss angifven tid till Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande afgifvas.

Lägenheten Åkerby är, enligt hvad jag förut nämnt, icke bebyggd med enskild person tillhörande bostadshus, utan eger kronan åbyggnaderna å lägenheten. Derest försäljning af lägenheten ifrågakommer, skall således enligt nyss anförda bestämmelse kungörelse om lägenhetens utbudande till försäljning för det åsatta saluvärdet af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande utfärdas, utan att lägenheten dessförinnan hembjudes brukaren till öfvertagande.

Då emellertid i fråga om denna lägenhet förekommer, att nuvarande brukaren bebott densamma sedan år 1889 samt nedlagt kostnader för lägenhetens förbättrande, anser jag mig i detta fall böra tillstyrka den afvikelse från gällande föreskrifter angående sättet för försäljning af med enskildt bostadshus ej försedd lägenhet, som innefattas i domänstyrelsens förslag, att lägenheten Åkerby först hembjudes nuvarande brukaren af lägenheten.

Jag hemställer alltså, att Eders Kongl. Maj:t måtte
dels bemyndiga domänstyrelsen att fördröjligen gå i författning derom, att egendomens mantal varder i behörig ordning fördeladt å en hvar af lägenheterna Åkerby och Höga samt å egendomen i öfrigt,
dels ock i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva,
 att lägenheterna Åkerby och Höga må under de i nådiga brefvet den 25 sistlidne september stadgade vilkor hvar för sig till försäljning utbudas för de dem åsatta saluvärden med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1898, dock med iakttagande, hvad Åkerby angår, att denna lägenhet först hembjudes brukaren deraf; samt

att de medel, som genom nu ifrågasatta försäljningar kunna komma att inflyta, må, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

Hvad föredragande departementschefen sålunda anført och hemstält, deruti statsrådets öfriga leda-

Kongl. Maj:ts Nåd. Proposition N:o 24.

möter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Hugo Malm.